

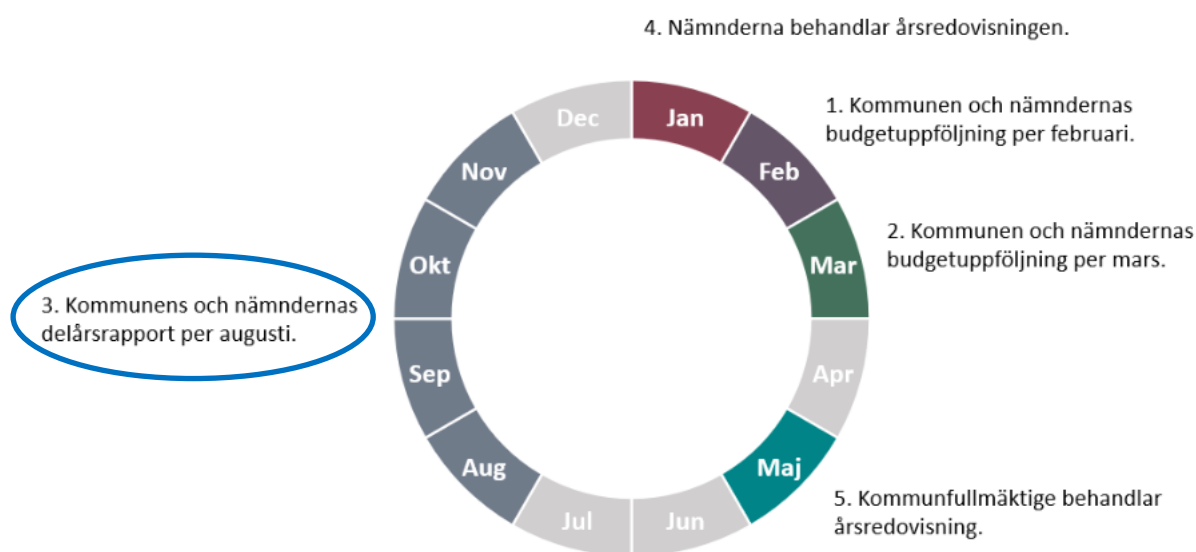
Delårsrapport 2026

MILJÖ- OCH STADSBYGGNADSNÄMNDEN

Inledning

Kommunens riktlinjer för ekonomistyrning anger att varje nämnd och styrelse ska upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten och ekonomin från räkenskapsårets början. Kommunstyrelsen ska, inom två månader efter utgången av den period av räkenskapsåret som delårsrapporten omfattar, överlämna delårsrapporten till kommunfullmäktige och revisorer.

Delårsrapport per augusti

Kommunens innehåll i delårsrapporten, regleras av kommunallagen och av lagen om kommunal bokföring på kommunnivå. Innehållet på nämndnivå är inte lika omfattande. Kommunfullmäktige behandlar kommunens delårsrapport i november. Nämnderna behandlar nämndernas delårsrapporter i september.

Rapport

Datum: 2026-09-23

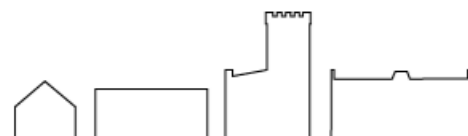
Diarienummer: MSN 2026/36

Miljö- och
stadsbyggnadsnämnden
Monica Hallberg

Innehåll

1.	Sammanfattning	4
2.	Nämndens ansvar	4
3.	Händelser av väsentlig betydelse	5
4.	Målprognos.....	6
5.	Personal	12
6.	Ekonomi.....	13
7.	Investeringar	16
8.	Risker	16

1. Sammanfattning

Avsnittet redogör för övergripande slutsatser gällande mål och ekonomi.

För år 2026 prognostiserar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 2,2 miljoner kronor vilket motsvarar 7 procent av budgeterade nettokostnader. Budgetavvikelsen beror främst på lägre personalkostnader inom flera av nämndens verksamheter. Nämndens intäkter beräknas till 1,3 miljoner kronor under budget. Här finns osäkerheter främst inom bygglov där tre större sanktionsavgifter som är överklagade påverkar positivt eller negativt beroende på utfall. Prognosen är lagd utifrån försiktighetsprincipen. Kostnaderna beräknas till 3,4 miljoner kronor under budget vilket främst beror på lägre personalkostnader. Kontoret har ett antal föräldralediga medarbetare samt vakanser där ersättare inte tagits in i motsvarande grad. Personalomsättningen har också påverkat.

De stora förändringar och lättnader som slagit igenom i plan- och bygglagen från den 1 december 2025 har haft påverkan på antalet ärenden vad gäller mätuppdrag som bedöms minska till hälften. Antalet beslut i anmälningsärenden är cirka 20 procent lägre än 2024, men det är för tidigt att dra säkra slutsatser.

Av nämndens mål bedöms bli tre mål bli helt uppfyllda och ett mål delvis uppfyllt.

2. Nämndens ansvar

Avsnittet redogör övergripande för nämndens ansvar och verksamhet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ansvarar för, i den mån uppgifterna inte åligger kommunstyrelsen, kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har insyn och uppsikt över byggnadsverksamheten enligt plan- och bygglagen. Nämnden fullgör även de uppgifter som enligt annan författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggnadsväsendet. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fullgör även, i den mån uppgifterna inte åligger kommunstyrelsen eller annan nämnd, kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Det innebär att nämnden svarar för prövning, tillsyn och miljöövervakning enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter inklusive de lokala hälsoskyddsföreskrifterna. Nämnden fullgör även de uppgifter som enligt annan författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

3. Händelser av väsentlig betydelse

Avsnittet redogör för händelser som inte är normalt förekommande eller händelser som på annat sätt påverkar verksamheten negativt eller positivt.

Bygglöv

Under första halvåret beviljade nämnden bygglov för fem tvåfamiljshus i kvarteret Solvärmen, sju enbostadshus och tio lägenheter i småhus.

Nämnden fattade beslut om tre större sanktionsavgifter. Samtliga beslut har överklagats.

Vid överträdelser av plan- och bygglagen (PBL) fattar miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslut om sanktionsavgifter med stöd av PBL och plan- och byggförordningen (PBF). Avgifterna kan, av överinstans, sättas ned till hälften eller en fjärdedel om avgiften exempelvis inte står i proportion till den överträdelse som begåtts. Rättspraxis är inte helt säkerställd inom området. Prövningen av ärenden i överinstanser drar ofta ut på tiden vilket gör att det är mycket svårt att prognostisera intäkter inom området.

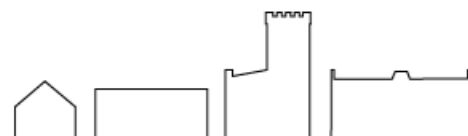
I december 2025 trädde ett nytt lagförslag i kraft vilket innebar väsentliga ändringar i plan- och bygglagen. Förändringarna innebar en rad lättnader för sökande att utföra olika byggåtgärder utan lov eller anmälan. Detta förutsatt att den sökta byggnationen inte ligger inom särskilt värdefulla kulturmiljöområden eller gäller fastigheter som bedömts som särskilt kulturmiljöhistoriskt värdefulla.

Under första halvåret 2026 anpassades verksamheten till de nya reglerna genom införande av nya rutiner, mallar och delvis nya arbetssätt.

Arbete har bedrivits med översyn av plan- och bygglagstaxan inom bygglovs- och kart- och mätområdet. Förslag till ny taxa kommer att tas upp under hösten 2026. Underlag utformas enligt Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) rekommendationer och baseras på den faktiska tid som krävs för handläggningen av olika ärendetyper. Jämförelser med andra relevanta kommuners taxa har gjorts.

Miljö

Miljöavdelningen har under året haft flera personalförändringar. Flera handläggare har slutat och nya medarbetare börjat. Detta har påverkat arbetstakten och omfattningen av den tillsyn som har genomförts. I stort har uppdraget klarats men vissa tillsynsprojekt har fått skjutas fram i tid.

Plan

Tidplanerna för flera detaljplaner har förskjutits under året till följd av ändrade prioriteringar eller behov av ytterligare utredningar.

Detaljplanen för Danderyds sjukhus har varit ute på granskning före sommaren och bedöms kunna tas upp för beslut om tillstyrkan till antagande i nämnden före årsskiftet.

Samråd genomfördes för detaljplanerna Svärdet 7 samt Svärdet 14, 15 och 20. Arbetet med detaljplanen för Dalen 1 mfl har påbörjats, och samråd bedöms kunna genomföras under första kvartalet 2027.

Ett flertal detaljplaner som inte längre är aktiva föreslås tas upp för beslut om att avbryta planuppgiften under årets fjärde kvartal.

Avdelningen har och haft flera medarbetare föräldralediga under året. Genom planerad resursfördelning har arbetet med detaljplanerna kunnat genomföras utan avbrott.

4. Målprognos

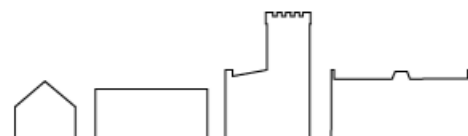
Avsnittet redogör för nämndens målprognos för helåret samt tillhörande indikatorer och aktiviteter. Målen är fördelade under strategiområden som målen är kopplade till.

4.1. Sammanställning

Prognos per helår	Uppfylls ●	Uppfylls delvis ◆	Uppfylls ej ■	Saknar prognos —
Antal	3	1		

Tre av nämndens mål bedöms bli uppfyllda i sin helhet. Nämnden når målsättningar, indikatorer och aktiviteter. Det som framgår av verksamhetsplanen har gett önskat resultat.

Ett mål bedöms bli delvis uppfyllt. Nämnden når inte helt upp till målsättningar i indikatorer och aktiviteter. Det som beslutades i verksamhetsplanen har inte fullt ut gett önskat resultat.

4.2. Hög kvalitet

4.2.1 Miljö- och stadsbyggnadsnämnden erbjuder en god service och har en hög tillgänglighet för kommunens invånare.

Nämnden ska fortsätta att utveckla servicen till Danderyds invånare och näringsliv. De ska erbjudas ett gott bemötande, hög tillgänglighet och god information i kontakt med nämndens myndighetsutövning. Servicen ska ges med ett aktivt och rättssäkert förhållningssätt från kontoret. Med det menas att kontorets anställda ska vara aktiva i att hjälpa invånare och näringsliv att göra rätt, att vägleda och anvisa vad som gäller i ett specifikt ärende med mera.

Prognos för målet: ●		
Indikator	Mål	Utfall
Bygg. Andelen beslut om anmälan inom 4 veckor (totala ärenden, nämnd och delegationsbeslut från att ärendet är komplett).	95%	97%
Bygg. Andelen beslut om lov inom 10 veckor (totala ärenden, nämnd och delegationsbeslut från att ärendet är komplett).	95%	98%
Bygg. Minst 70 procent positivt (helt eller delvis) utfall i överinstanser.	70%	88%
Bygg. Nöjd kundindex (NKI) Bygglov, företag	Minst 70	73
Bygg. Nöjd kundindex (NKI) Bygglov, övriga	Minst 70	70
KoM. Bestyrkt utdrag ur primärkartan ska levereras inom 3 veckor	100%	100%
KoM. Nybyggnadskartorna ska levereras inom 4 veckor	100%	100%
Miljö. Handläggning av klagomålsärenden inom miljö- och hälsoskydd ska påbörjas inom två veckor	90%	89 %
Miljö. Nöjd kundindex (NKI) Livsmedel, företag	Minst 80	90
Miljö. Nöjd kundindex (NKI) Miljöbalken, företag	Minst 70	77
Miljö. Nöjd kundindex (NKI) Miljöbalken, privatpersoner	Minst 70	65
Plan. Beslut om planbesked ska fattas inom 4 månader, efter komplett ansökan *	100%	-
Aktivitet	Utfall	
Se text	Se text	

NKI-gradering: 80 eller högre: Mycket högt, 70 till 80: Högt, 62 till 69: Godkänt, 50 till 61: Lågt, 50 eller lägre: Mycket lågt Siffrorna för NKI är preliminära fram till mars 2025.

*Om det finns särskilda skäl att förlänga handläggningstiden för planbesked anses målvärdet vara uppnått, till exempel att sökanden begär förlängning.

Målet bedöms bli uppfyllt.

Utfallet visar att verksamheten har en fortsatt hög måluppfyllelse av indikatorerna och god kvalitet i handläggningen. Under perioden fattades 98 procent av besluten om lov inom tio veckor och 97 procent av besluten om anmälan inom fyra veckor. De lagstadgade handläggningstiderna uppfylldes därmed i nästan samtliga ärenden. Även utfallet i överinstanser har varit starkt, där 88 procent av de överklagade besluten helt eller delvis fick rätt, vilket tyder på väl underbyggda beslut och en god rättssäkerhet.

Antalet överklaganden minskar över tid, från 36 - 2023 till 31 - 2024, 19 - 2025 och 10 under första halvåret 2026. Detsamma gäller beslut om hissförbud och olovligt byggande, vilket kan tyda på en minskad ärendevolym eller ett ökat fokus på tidig dialog och förebyggande information. Sammantaget pekar siffrorna på en verksamhet med hög effektivitet, god kvalitet i besluten och en fortsatt positiv utveckling när det gäller rättssäkerhet och antalet överklaganden.

Leveranstiderna inom kart- och mättjänster uppnåddes under perioden.

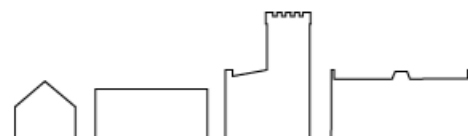
Inom miljötillsynen har handläggningen av klagomålsärenden haft något lägre framdrift under perioden då avdelningen har haft färre tillgängliga resurser på grund av vakanser. Det har resulterat i ett fåtal ärenden där handläggningen inte har påbörjats inom två veckor. Totalt är det sex ärenden av 57 som inte har påbörjats inom utsatt tid. På helåret bedöms målet kunna nås.

Nöjdkundindex (NKI) för livsmedelskontrollen uppgick till 90 vilket är ett mycket bra resultat och högre än förra årets totala resultat. Det är för tidigt att dra slutsatser om resultatet för hela året då en stor del av livsmedelsverksamheterna ännu inte fått sin kontroll. NKI för miljöbalkstillsynen är 77 för företagen och 65 för privatpersoner, föreningar och övriga. Inom dessa områden är svarsfrekvensen ganska låg och antalet ärenden fortfarande få vilket gör det svårt att dra säkra slutsatser.

Fyra planbeskedsansökningar har inkommit hittills under 2026. Ett av dessa bedöms kunna besvaras inom fyra månader, de resterande har fått en förlängd tidsfrist på sökandes begäran varför målet bedöms uppnås.

4.3. Stor valfrihet

Inga mål är kopplade till strategiområdet.

4.4. Hög attraktivitet

4.4.1 Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda.

Nämnden ska fortsatt arbeta för en god och stabil kompetensförsörjning över tid.

Handläggning och resultat är helt avhängiga att nämnden har tillräckliga personella resurser och kompetenser. Det är därför ett mål att upprätthålla kompetensförsörjningen och en god arbetsmiljö.

Prognos för målet: 		
Indikator	Mål	Utfall
HME* (hållbart medarbetarengagemang)	>70	75,9
Korttidssjukfrånvaro**	<3%	0,83%
Personalomsättning (på egen begäran)	<15%	16%
Aktivitet		Utfall
Se text		Se text

*HME är ett samlingsmått som sammanfattar frågor till medarbetarna rörande områdena motivation, ledarskap och styrning.

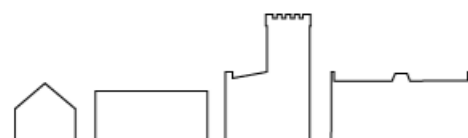
**Utfallet för korttidssjukfrånvaro för augusti 2026 är preliminärt och kan komma att justeras något med anledning av viss fördröjning av sjukfrånvarorapporteringen.

Målet bedöms bli delvis uppfyllt med anledning av hög personalomsättning på miljöavdelningen. Den totala omsättningen hade kunnat ses om normal om den varit utspridd över alla avdelningar men avser nu främst en avdelning.

Senast HME mättes var 2025. Resultatet blev 75,9 vilket bedöms som ett bra resultat.

Korttidssjukfrånvaron ligger fortsatt på en fortsatt mycket låg nivå, under 1 procent. En bidragande orsak är att många medarbetare kan arbeta hemifrån vid lindriga förkylningssymtom.

Under perioden avslutade åtta medarbetare sina anställningar på egen begäran. Fem arbetade på miljöavdelningen och två på planavdelningen. En tjänst har slagits ihop mellan kart- och mätavdelningen och planavdelningen i samband med en vakans. Det innebar främst en minskning på kart- och mätavdelningen. Medarbetaren är nu anställd på planavdelningen. Under perioden har nio medarbetare nyanställts.

Miljöavdelningen har sedan några år tillbaka haft svårt att rekrytera medarbetare med erfarenhet och som stannar längre än ett par år. Arbetsmarknaden för dem är mycket god och många går vidare till mer specialiserade tjänster på statliga myndigheter.

En ny miljöchef tillträdde i januari 2026. Miljöavdelningen har fokuserat på att rekrytera och introducera nya medarbetare och bygga en bra kultur i den nya arbetsgruppen för att främja god arbetsmiljö och ett väl fungerande samarbete. En första gemensam träff har genomförts med fokus på det gemensamma uppdraget och spelregler. Fler insatser planeras under hösten.

Alla medarbetare har erbjudits relevant kompetensutveckling utifrån både individuella behov och verksamhetens behov.

I början av sommaren gjorde kontoret ett studiebesök i Täby kommun, för erfarenhetsutbyte i stadsbyggnadsprojekt. Dagen avslutades med gruppövningar för samarbete.

Månadsvisa kontorsmöten för samtliga avdelningar har hållits, samt avdelningsvisa arbetsplatsträffar (APT). Alla avdelningar har aktiviteter för grupputveckling under året.

Introduktionsutbildningar i kommunens digitala lärplattform erbjuds till nyanställda och befintliga medarbetare.

4.5. Hög effektivitet

Inga mål är kopplade till strategiområdet

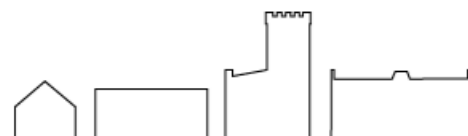
4.6. Hållbar utveckling

4.6.1 Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har digitala detaljplaner från och med D1 och senare.

Prognos för målet: ●		
Indikator	Mål	Utfall
Antal digitaliserade detaljplaner till Nationella geodataplattformen (NGP)	25	13
Aktivitet		Utfall
Genomförande enligt projektplan		Ja

*Nationella geodataplattformen

Målet bedöms kunna uppnås.

Målet innebär att miljö- och stadsbyggnadsnämnden ska digitalisera kommunens gällande detaljplaner som upprättats efter 1987 (då plan- och bygglagen inrättades), för att uppnå en enhetlig teknisk standard. Det görs genom att detaljplanekartor som är analoga eller digitala med äldre standard görs helt digitala enligt nu gällande föreskrifter. Målet omfattar 316 planer. Bakgrunden är Boverkets målbild om en digital samhällsbyggnadsprocess som innebär att all kommunal detaljplaneinformation behöver vara digital och enhetlig.

Under 2026 har pilotstudiens resultat från 2025 utvärderats. Projektet visade att en gemensam och väl förankrad metod är avgörande för att digitaliseringen ska resultera i ett digitalt material som blir användbart. Med utgångspunkt i detta har en metod arbetats fram, dels av digitalisering av gränser dels digitalisering av planbestämmelser. Metoden är tidskrävande och förutsätter specifika ställningstaganden för varje enskild detaljplan.

Under 2026 har arbete pågått med digitalisering av gränser i 13 äldre detaljplaner. Ytterligare tio planer bedöms kunna färdigställas före årsskiftet. För dessa planer behöver även planbestämmelserna digitaliseras. På grund av begränsade resurser på planavdelningen bedöms det arbetet kunna genomföras under den senare delen av året.

Uppladdning av färdigställda digitaliserade detaljplaner föreslås genomföras under 2027, för att invänta Lantmäteriets KID-projekt (Kvalitet I Digitalisering), som ska ge tydliga riktlinjer för hur planerna ska laddas upp. Bakgrunden är att det för närvarande är en stor variation i kvalitet hos de planer som ligger i NGP vilket gör att materialet i vissa delar är mindre användbart. Under 2026 laddas därför inga äldre digitaliserade detaljplaner upp i NGP utan endast de nya som antas.

Detaljplanen för Inverness backe vann laga kraft i juni 2026 och har laddats upp i NGP.

4.6.2 Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beaktar grönytefaktor (GYF) i nya detaljplaner för att skapa attraktiva och mer hållbara miljöer

Prognos för målet: ●		
Indikator	Mål	Utfall
Ingen indikator kopplad till målet.	-	-
Aktivitet	Utfall	
I tjänsteutlåtandet inför beslut om planuppdrag ska det framgå om GYF ska tas fram, eller inte.	Genomfört	
GYF ska anges i tjänsteutlåtanden för relevanta beslut i planprocessen vid beslut om samråd och granskning.	Genomfört	

Målet bedöms bli uppfyllt.

Arbetet med att förfina arbetsrutinen för grönytefaktor (GYF) bedöms kunna slutföras under senare delen av 2026. Det skapar goda förutsättningar för ett systematiskt arbetssätt med GYF i kommande detaljplaneprojekt.

GYF har implementerats i pågående arbete med detaljplanen för Svärdet 14, 15 och 6.

Resultatet bedöms bli ett planförslag med stora gröna rekreativa värden men också

klimatrelaterade värden i form av dagvatten- och skyfallshantering samt

temperaturreglering. I den påbörjade detaljplanen för Dalen 1 mfl så föreslås GYF utgöra en integrerad och kravställd faktor i kommande markanvisning.

5. Personal

Avsnittet redogör för nämndens personalförhållanden.

	Antal anställda	Antal årsarbetare* enligt avtal januari - augusti 2026	Antal årsarbetare* enligt avtal januari - augusti 2025	Förändring
Månadsavlönade totalt	39	37,6	39,6	2
Tillsvidareanställd månadsavlönade	38	37,6	39,6	2
Visstidsanställd månadsavlönade	1	0	0	0

*Antal årsarbetare = summan av månadsavlönades sysselsättningsgrad enligt anställningsavtal.

Kontoret har 39 tillsvidareanställda medarbetare och en timanställd visstidsanställd. Antalet årsarbetare har minskat med två jämfört med samma period 2025.

Korttidssjukfrånvaron ligger fortsatt på en låg nivå och understiger 1 procent.

Under perioden avslutade åtta medarbetare sina anställningar på egen begäran. Fem arbetade på miljöavdelningen och två på planavdelningen. En tjänst har slagits ihop mellan kart- och mätavdelningen och planavdelningen i samband med en vakans. Det innebär främst en minskning på kart- och mätavdelningen. Medarbetaren är nu anställd på planavdelningen. Under perioden har nio medarbetare nyanställts.

Kommentarer kring personal finns även under målet "miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda".

6. Ekonomi

För år 2026 prognostiserar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 2,2 miljoner kronor vilket motsvarar 7 procent av budgeterade nettokostnader. Budgetavvikelsen beror främst på lägre personalkostnader inom flera av nämndens verksamheter.

6.1. Driftredovisning

Driftredovisning (mnkr)	Utfall Aug 2026	Budget Aug 2026	Prognos helår 2026	Budget helår 2026	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2025
Intäkter	9,4	10,3	14,2	15,4	-1,3	8%	17,6
Kostnader	-29,0	-30,3	-43,3	-46,7	3,4	7%	-44,9
Nettokostnader	-19,6	-20,1	-29,1	-31,3	2,2	7%	-27,3

Nämndens intäkter beräknas till 1,3 miljoner kronor under budget. Här finns osäkerheter främst inom bygglov där tre större sanktionsavgifter som är överklagade påverkar positivt eller negativt beroende på utfall. Prognosen är lagd utifrån försiktighetsprincipen.

Kostnaderna beräknas till 3,4 miljoner kronor under budget vilket främst beror på lägre personalkostnader. Kontoret har ett antal föräldralediga medarbetare samt vakanser där ersättare inte tagits in i motsvarande grad. Personalomsättningen har också påverkat.

Nämndens totala utfall för perioden januari till augusti är 19,6 miljoner kronor, vilket är lägre än periodens budget.

6.2. Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	Utfall Aug 2026	Budget Aug 2026	Prognos helår 2026	Budget helår 2026	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2025
Nämnd- och styrelseverksamhet	-0,7	-0,8	-1,2	-1,2	0,0	4%	-1,0
Bygglövsverksamhet	-4,6	-4,1	-6,4	-6,2	-0,2	3%	-5,9
Planverksamhet	-2,7	-1,9	-4,0	-3,5	-0,5	14%	-3,2
Mätning- och kartverksamhet	-2,6	-3,1	-4,0	-4,6	0,6	13%	-3,9
Livsmedel	-0,2	0,0	-0,2	0,0	-0,2	0%	-0,3
Miljö- och hälsoskydd	-4,3	-5,2	-6,4	-8,2	1,8	22%	-6,5
Stab	-4,4	-5,1	-6,9	-7,6	0,7	9%	-6,6
Nettokostnader	-19,6	-20,1	-29,1	-31,3	2,2	7%	-27,3

Verksamhet nämnd prognostiserar en mindre positiv avvikelse mot budget.

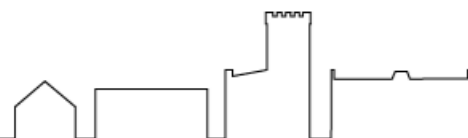
Bygglovsverksamheten prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 0,2 miljoner kronor, vilket motsvarar 3 procent av budgeterade nettokostnader. Kostnaderna beräknas bli högre än budgeterat på grund av kostnader för juridiska tjänster, högre utbildningskostnad och inköp av IT-utrustning. Bygglovsintäkterna beräknas bli 0,1 miljoner kronor över budget om sanktionsavgifter faller ut. Prognosen baseras på antagandet att hälften av kända och beslutade sanktionsavgifter betalas in under senare delen av 2026 (dessa ärenden är överklagade vilket ger en viss osäkerhet).

Planverksamheten prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 0,5 miljoner kronor, vilket motsvarar 14 procent av budgeterade nettokostnader. Intäkterna beräknas bli lägre då det är färre aktiva detaljplaner. Det finns en stor osäkerhet kring intäkterna då det förutsätter både att exploatören är aktiv och levererar efterfrågat planeringsunderlag och att de beslut som krävs tas i olika instanser. Personalkostnaderna blir lägre då flera av medarbetarna är föräldralediga. En mindre omorganisation mellan två avdelningar har gjorts där två tjänster, plansamordnare och administrativ mätningssingenjör, har slagits ihop till en tjänst (80 procent plansamordnare och 20 procent administrativ mätningssingenjör).

De kostnader som hänförs till detaljplaneprojekt vidarefaktureras till kund enligt upprättade avtal och redovisas som verksamhetens intäkt.

Kart- och mätverksamheten prognostiserar en positiv avvikelse mot budget med 0,6 miljoner kronor, vilket motsvarar 13 procent av budgeterade nettokostnader. Intäkterna beräknas följa budget, mätuppdragen har minskat vilket visar sig på intäkterna, det vägs upp av att intäkterna för kartor är högre. Personalkostnaderna blir lägre på grund av omorganisationen där två tjänster har slagits ihop till en och 20 procent kvarstår på kart- och mätavdelningen. Dessa 20 procent är vakanta under andra delen av året (föräldraledighet). Anledningen till omorganiseringen är en anpassning då det finns risk för lägre kartintäkter på sikt med anledning av nya plan- och bygglagen. Kostnaden för underhåll av kartsystem blir lägre.

Livsmedelsverksamheten prognostiserar en negativ avvikelse mot budget med 0,2 miljoner kronor. Intäkterna beräknas bli lägre än budget. Även personalkostnaderna blir lägre då tjänsten för livsmedelsinspektör är vakant under andra delen av 2026. En tillfälligt inhyrd person arbetar till 60 procent med inspektioner.

Miljö- och hälsoskyddsverksamheten prognostiserar en positiv avvikelse mot budget med 1,8 miljoner kronor, vilket motsvarar 22 procent av budgeterade nettokostnader. Intäkterna beräknas gå mot budget. Personalkostnaderna blir lägre på grund av personalomsättning och att en tjänst hålls vakant. En osäker kundfordran belastar verksamheten med drygt 0,4 miljoner kronor (avser bortforsling av en färja Stora Skraggen).

Verksamheten stab prognostiserar en positiv avvikelse mot budget med 0,7 miljoner kronor, vilket motsvarar 9 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på lägre personalkostnader, lägre juristkostnader och att kontorets budgetreserv inte beräknas användas.

6.3. Alla prognoser

Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	Budget helår 2026	Prognos Feb 2026	Prognos Mars 2026	Prognos Delår 2026
Nämnd- och styrelseverksamhet	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Bygglovsverksamhet	-6,2	-7,0	-7,2	-6,4
Planverksamhet	-3,5	-4,4	-4,2	-4,0
Kart- och mätverksamhet	-4,6	-3,8	-3,9	-4,0
Livsmedel	0,0	-0,3	-0,3	-0,2
Miljö- och hälsoskydd	-8,2	-6,8	-6,6	-6,4
Stab	-7,6	-7,4	-7,4	-6,9
Nettokostnader	-31,3	-30,8	-30,7	-29,1

Årets prognos har sänkts från 30,7 (i mars) till 29,1 miljoner kronor. Främsta orsaken till förändrad prognos är lägre personalkostnader.

7. Investeringar

Årliga anslag

Årliga anslag (mnkr)	Utfall aug 2026	Budget aug 2026	Prognos helår 2026	Budget helår 2026	Avvikelse Budget Prognos	Avvikelse mot budget %
Bullermätare	0	0	0,0	0,2	0,1	100%
Inventarier	0	0	0,0	0,1	0,2	100%
Nettoutgifter	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	100%

Årets investeringsutfall uppgår till 0 miljoner kronor. Nämnden har en årlig ospecificerad post för inventarier på 0,1 miljoner kronor samt 0,2 miljoner kronor för inköp av bullermätare som är inköpt 2025. Prognosen är att investeringsbudgeten inte kommer användas.

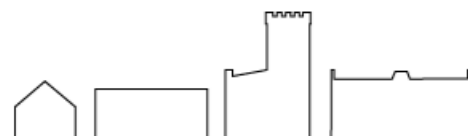
8. Risker

8.1. Ekonomiska risker

Nytt regelverk plan- och bygglagen påverkar intäkterna

Den nya plan- och bygglagen (PBL) innebär väsentliga ändringar redan från den 1 december 2025. Förändringarna innebär en rad lättnader för sökande att utföra olika åtgärder utan lov eller anmälan. Förslaget innebär också skärpning av lovplikten för åtgärder gällande fastigheter eller områden som är särskilt kulturmiljövärdefulla. Därutöver innehåller regelverket många andra lagförändringar.

Danderyd har stora kulturmiljöområden och många fastigheter/byggnader som bedömts vara särskilt kulturmiljöhistoriskt värdefulla. En mycket trolig konsekvens av det ändrade regelverket är att antalet ärenden för till exempel ansökningar och anmälningar för mindre åtgärder tydligt minskar och tillsynsärenden i efterhand, ökar. Antalet ansökningar har minskat med cirka 10 procent under första halvåret men det är svårt att bedöma om det är på grund av lagändringen eller av lågkonjunktur. Någon större ökning av tillsynsärendena har inte skett. Även kartintäkter har minskat något. Intäkter från mättjänster har minskat markant.

Lagförändringarna bedöms innebära ett mindre bortfall av intäkter under 2026 för bygglov/anmälan.

Konjunkturons påverkan på intäkterna

Lågkonjunkturen som pågått några år har påverkat så att fler verksamhetsutövare, som får tillsyn enligt miljöbalken respektive kontroll enligt livsmedelslagstiftningen, lagt ned sin verksamhet vilket påverkat intäkterna. Även bygglovs- och kart/mätområdet påverkas av lågkonjunktur och det oroliga världsläget kan komma att innebära risk för påverkan genom färre antal inkomna ärenden att handlägga och därmed lägre intäkter.

Osäkerheter angående sanktionsavgifter

Vid överträdelser av plan- och bygglagen (PBL) fattar miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslut om sanktionsavgifter med stöd av PBL och av plan- och byggförordningen (PBF). Det råder ett strikt ansvar för byggsanktionsavgifter och de ska tas ut även om överträdelser inte skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Avgifterna kan sättas ned till hälften eller en fjärdedel om till exempel avgiften inte står i proportion till den överträdelse som begåtts. Rättspraxis är inte helt säkerställd och prövningen av ärenden i överinstanser drar ut på tiden vilket gör att det är mycket svårt att prognostisera intäkter inom området.

Ny lagstiftning inom avfallsområdet

Ett nytt avfallskapitel i miljöbalken trädde i kraft 1 juli 2026 och innebär att delar av tillsynen inom avfallsområdet har flyttats från den kommunala tillsynsmyndigheten till länsstyrelserna. Budgetberäkningarna är baserade på denna minskning av tillsynsinsatser inom avfallsområdet.

Ny lagstiftning inom miljörätten

En ny myndighet för miljöprövningen ska bildas och verksamheten ska starta 1 juli 2027 med lokala kontor i Stockholm, Umeå och Göteborg. I lagrådsremissen föreslår regeringen de lagändringar som behövs för att myndigheten ska kunna ta över de uppgifter som länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer har i dag. Syftet är framför allt att förenkla och förkorta prövningsprocesserna och samtidigt bibehålla ett starkt miljöskydd. Utredningen redovisade sitt huvudbetänkande "En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess" (SOU 2024:98). Förslaget och förändringarna kommer påverka den kommunala tillsynen och ärendehandläggningen framöver på olika sätt.

Utredningen ”En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem” (SOU 2025:14) har haft syftet att se över det miljörettsliga sanktionssystemet och hur bekämpningen av miljöbrottslighet kan stärkas. Utredningen föreslår en rad åtgärder som att höja straffskalan för miljöbrott och överträdelser samt renodla miljöstraffrätten. En ny miljöstrafflag som ersätter 29 kap. miljöbalken föreslås. Avgiftsnivåerna, i fråga om miljöstraffsavgifter, ska ses över. Blir detta realiserat i miljöretten kan det krävas mer tid för handläggning av sanktionsavgifter. Det finns ännu inget beslut om förslaget och när det skulle träda i kraft.

Inga särskilda anpassningar har gjorts i budgetberäkningarna utifrån lagförslaget men utfallet får utredas vidare till nästa budgetprocess.

Efterhandsdebitering inom miljöbalkstillsynen

Sveriges kommuner och regioners (SKRs) bedömning är att kommunerna bör övergå till efterhandsdebitering inom miljö- och hälsoskyddstillsynen såsom för livsmedelskontrollen. Det bedöms samtidigt att ett sådant avgiftssystem skulle medföra ett betydande intäktsbortfall. Det finns ännu ingen uppgift om eventuellt lagändringsförslag, men SKR har uppdaterat mallar och vägledning inom området under 2026.

8.2. Risker för verksamhet

Kompetensförsörjning

Nämndens största risk är brist på kompetent personal. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden delar kompetensbehov med hela samhällsbyggnadssektorn i Stockholms län vilket leder till en god arbetsmarknad för vissa yrken och befattningar. Just nu är arbetsmarknaden särskilt god inom miljöområdet då det råder brist på utbildade miljöinspektörer med längre erfarenhet. En tydlig effekt är att personalomsättningen ökar inom området.

Det är angeläget att fortsätta arbeta för att vara en attraktiv arbetsplats och det är viktigt att behålla personalstyrkan även under en konjunkturedgång. Detta för att det är allmänt svårt att rekrytera och det råder normalt stor konkurrens om medarbetarna. Vid underbemanning, vakanser och personalavgångar ökar stressen i befintlig personals arbetsmiljö och handläggnings- och leveranstider påverkas. Om nyckelpersoner slutar är risken stor att erfarenheter, kompetens och effektivitet förloras.

8.3. Omvärldsrisker

Utifrån omvärldsläget finns risk för störningshändelser, kris och till och med krig. Detta medför behov av ökad beredskap inom organisationen. För nämnden gäller det i synnerhet inom livsmedelskontrollen samt inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Risker för former av IT-sabotage ökar och området är en sårbarhet för miljö- och stadsbyggnadskontoret som är mycket beroende av sina IT-system.

